Siúlóid Oíche

Meánleibhéal 2 (B2)

A: MACHNAMH

Beidh tú ag féachaint ar ball ar mhír faoi shiúlóid oíche a eagraíodh chun airgead a bhailiú. Bí ag obair leis an duine in aice leat agus pléigí na ceisteanna thíos le chéile.

1. An ndearna tú aon rud riamh chun airgead a bhailiú do chlub nó do chumann?
2. Cad a dhéanann na cumainn thíos, dar leat?

GALWAY MOUNTAIN RESCUE

RNLI Lifeboats

3. An aontaíonn tú leis na ráitis thíos?
   a) Ba cheart do gach mac léinn obair dheonach a dhéanamh uair sa bhliain.
   b) Má dhéantar obair dheonach, ba cheart níos lú cánach a íoc.
   c) Déanann daoine a bhíonn íoctha as an obair a dhéanann siad obair níos fearr ná oibrithe deonacha.

B: FOCLÓIR

1. Beidh na focail thíos le cloisteáil sa mhír ar ball. An féidir leat na leaganacha Gaeilge a aimsiú anois sula bhféachfaidh tú ar an mír? Bain úsáid as www.focloir.ie chun cuidiú leat, más gá.

a) *a walking challenge*	
b) *people's lives*	
c) *safety instructions*	
d) *to draw attention to*	
e) *funded*	
f) *high standard*	
g) *bright*	
h) *darkness*	
i) *strolling, rambling*	
j) *thinking (about)*	
k) *calm, tranquil*	

2. Féach ar an mír den chéad uair agus aimsigh na focail thuas inti. An raibh na focail chéanna agat féin? ______________________________

3. Cén Ghaeilge atá agat ar na téarmaí thíos?

Galway Mountain Rescue Association	
The Department of Transport	

4. An bhfuil leagan eile agat féin den fhrása – 'siar is aniar'?

____

C: TUISCINT

Féach ar an mír arís agus freagair na ceisteanna.

1. Cé acu ráiteas **nach bhfuil** fíor?
   a) Timpeall 400 duine a rinne an tsiúlóid.
   b) Bíonn dhá shiúlóid mar seo ar siúl sa bhliain.
   c) Seo an ceathrú bliain a eagraíodh an tsiúlóid.

2. Cén tslí a maoinítear Cumann Tarrthála Sléibhe na Gaillimhe, dar le Karina Feirtéar?

   ____

3. Cén fáth ar eagraíodh an tsiúlóid?

   ____

4. Cén cineál siúlóide a bhí ann? (cá háit? cé chomh fada? cathain?)

   ____

5. Luaigh Róisín Ní Bheirn trí rud a thaitin léi faoin tsiúlóid. Cad iad?

   a) ______________
   b) ______________
   c) ______________

6. Cad é an príomhphointe a bhí ag Patsy Ó Cualáin?

   ____

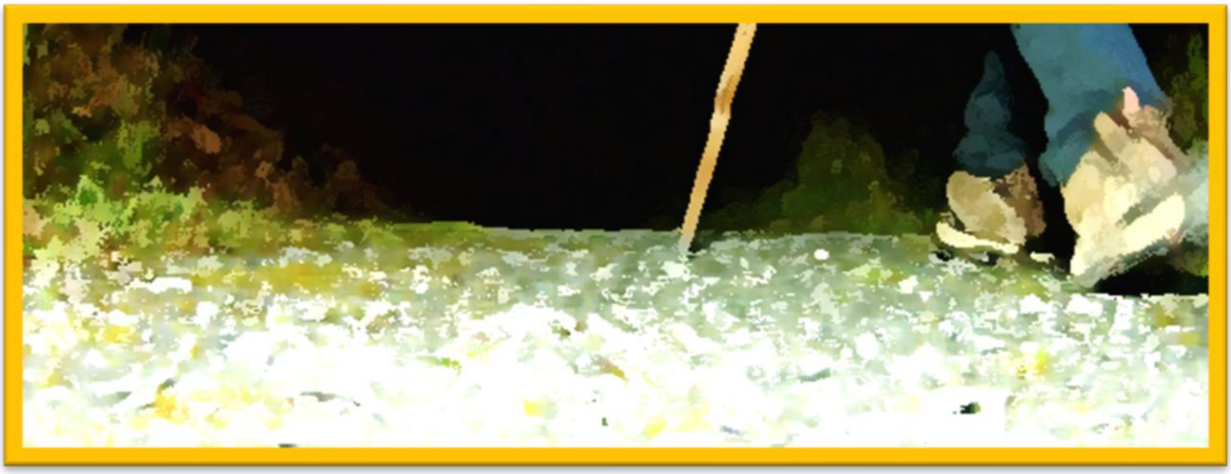

D: FEASACHT TEANGA

1: Cruinneas gramadaí (á + an t-ainm briathartha)

Baintear úsáid as an bhfaí chéasta sa nuacht go minic, nó *the passive voice* i mBéarla. Mar shampla:

Bhí an teach (fir.) á thógáil ag ár muintir.	*The house was being built by our family.*
Tá an cháinaisnéis (bn.) á cáineadh ag an bpobal.	*The budget is being criticized by the public.*
Tá na treoracha sábháilteachta (iolra) á dtabhairt dóibh.	*The safety instructions are being given to them.*

Mar a fheictear sna samplaí thuas, baintear úsáid as an bhfoirmle 'á + an t-ainm briathartha' agus caithfidh uimhir agus inscne a bheith de réir a chéile. Is é an tríú pearsa uatha (firinscneach agus baininscneach) agus an tríú pearsa iolra na cinn is coitianta a chloistear sa nuacht. Féach:

Tá an polaiteoir á cheistiú ag na hiriseoirí. (Is ainmfhocal firinscneach é 'an polaiteoir' agus mar sin tá séimhiú ar 'ceistiú'.)
Tá an bhean á ceistiú ag na Gardaí. (Is ainmfhocal baininscneach é 'an bhean' agus mar sin níl séimhiú ar 'ceistiú'.)
Tá an cúrsa á eagrú ag an ollscoil. (Is ainmfhocal firinscneach é 'an cúrsa' agus mar sin níl 'h' ar 'eagrú'.)
Tá an tsiúlóid á heagrú ag an gcumann. (Is ainmfhocal baininscneach é 'an tsiúlóid' agus mar sin tá 'h' roimh 'eagrú.)
Tá na haistí á mbailiú ag an múinteoir. (Tá an t-ainmfhocal 'aiste' san iolra agus mar sin tá urú ar 'bailiú'.)
Beidh na cluichí á n-imirt sa samhradh. (Tá an t-ainmfhocal 'cluiche' san iolra agus mar sin tá urú ar 'imirt'.)

Aistrigh na habairt seo go Gaeilge anois:

1. The grass is being cut by the gardener.	
2. The meal is being prepared by the chef.	
3. The book was being read by the students.	
4. The bags were being packed by her father.	
5. The boxes are being carried by the women.	
6. The weather is being discussed by the neighbours.	
7. The festival was being organised by the committee.	
8. The tables are being cleaned by the children.	

E: CUMARSÁID

1: Caint

Bígí ag obair i ngrúpaí.

1. Féachaigí ar na cineálacha éagsúla oibre deonaí is féidir a dhéanamh thíos. Pléigí gach ceann acu agus na cúiseanna ar mhaith libh nó nár mhaith libh an obair sin a dhéanamh.

    - tarrtháil sléibhe
    - tarrtháil ainmhithe
    - obair ghlantacháin áitiúil
    - banc bia
    - cuairteanna ar dhaoine tinne san ospidéal
    - cuairteanna ar sheandaoine a bhíonn ina gcónaí leo féin
    - páistí a chóitseáil i spórt éigin

2. Samhlaígí go mbeidh an tsiúlóid *Howl at the Moon* á heagrú agaibhse an bhliain seo chugainn. Caithfidh sibh cinneadh a dhéanamh faoi na nithe seo a leanas anois:

Cá háit a mbeidh an tsiúlóid?
Cé chomh fada is a bheidh sí?
Cén téama a bheidh ann?
Cén sprioc tiomsaithe airgid atá agaibh?
Cad iad na treoracha sábháilteachta a bheidh agaibh?
Cén Ghaeilge a chuirfeadh sibh ar *Howl at the Moon*?

2: Scríobh

Scríobh fógra don nuachtán áitiúil faoin tsiúlóid a phléigh sibh faoi Chaint thuas. Bí cinnte go bhfuil na sonraí ar fad ar an bhfógra.

AN SCRIPT

Siún Nic Gearailt
Anseo ag baile, bhailigh na céadta i gConamara aréir chun tabhairt faoi dhúshlán siúlóide, *Howl at the Moon*, chun airgead a bhailiú do Chumann Tarrthála Sléibhe na Gaillimhe. Is í seo an t-aon ócáid mhór bailithe airgid a bhíonn ag an gcumann sa bhliain, agus cabhraíonn an t-airgead a bhailítear chun an tseirbhís dheonach a choimeád sa tsiúl[1] agus chun beatha daoine a shábháil.
Eibhlín Ní Choistealbha
Treoracha sábháilteachta á dtabhairt do na céadta a bhailigh le chéile i bPáirc Ghaoithe na Gaillimhe i gConamara agus iad ullamh chun tabhairt faoi dhúshlán siúlóide chun airgead a bhailiú do Chumann Tarrthála Sléibhe na Gaillimhe. Seo í an ceathrú bliain den ócáid, *Howl at the Moon*, an t-aon ócáid mhór bhliantúil a bhíonn ag an gcumann chun breis airgid a bhailiú dá gcuid seirbhísí agus chun aird a tharraingt ar an obair thábhachtach a dhéanann siad.
Karina Feirtéar, Oibrí Deonach, Cumann Tarrthála Sléibhe na Gaillimhe
Foireann sléibhe na Gaillimhe, tá sé maoinithe, is dócha, go pointe, ag Comhairle Contae na Gaillimhe, agus chomh maith leis sin ag an Roinn Iompair. Tá ag tarrac[2] ar, b'fhéidir, tríocha go daichead duine ar an bhfoireann – obair dheonach ar fad í seo ó thaobh na ndaoine atá ar an bhfoireann. Bíonn an fhoireann ag traenáil uair sa choicís; bímid amuigh i gcónaí ag déanamh cúrsaí agus ag déanamh traenála i gcónaí. Tá sé tábhachtach go bhfuil an maoiniú ann agus go bhfuil an t-airgead ann, ó thaobh go bhfuil gach rud, is dócha, d'ardchaighdeán.
Eibhlín Ní Choistealbha
É geal nuair a thosaíodar agus dorcha nuair a chríochnaíodar, thug suas le 400 duine faoin dúshlán siúlóide agus rogha acu naoi gciliméadar nó seacht gciliméadar déag a dhéanamh.
Róisín Ní Bheirn, An Cheathrú Rua, Conamara
Rud inteacht[3] difriúil atá ann fosta, sa dorchadas – giota craice agus tá sé iontach deas fosta an pobal a fheiceáil ag teacht le chéile do rud inteacht mar seo.
Eibhlín Ní Choistealbha
Bhaineadar sin a ghlac páirt ana-shásamh[4] as an oíche.
Marie Uí Chualáin, Leitir Mealláin, Conamara
Ní mórán siúlóidí a bhíonn ann san oíche. Tá sé an-, an-deas a bheith ag siúl amuigh, gan aon solas, gan tada[5] mar sin. Níl tada ag cur as duit.
Patsy Ó Cualáin, Baile na Cille, Conamara
Bíonn muid uilig[6] ag déanamh beagáinín spaisteoireachta anonn agus anall, an bhfuil a fhios agat. Agus níl a fhios agat cén uair a theastós[7] cabhair uait féin, an bhfuil a fhios agat, sin í an chaoi a gcaithfidh tú a bheith ag cuimhneamh air. Tá sé breá suaimhneach a bheith amuigh ann.
Eibhlín Ní Choistealbha
Deir Cumann Tarrthála Sléibhe na Gaillimhe go gcabhróidh an t-airgead ar fad a bailíodh chun an tseirbhís dheonach a choimeád ag imeacht agus chun beatha daoine a shábháil.

Eibhlín Ní Choistealbha, Nuacht TG4, i bPáirc Ghaoithe na Gaillimhe.

---

[1] Canúint na Mumhan atá ag an gcainteoir seo; mar sin, cuirtear urú seachas séimhiú ar fhocail dar tús 's' tar éis 'sa'.
[2] ag tarrac = leagan canúnach de 'ag tarraingt'
[3] inteacht = leagan canúnach de 'éigin'
[4] an-sásta a scríobhtar sa Chaighdeán Oifigiúil
[5] tada = leagan canúnach de 'dada'
[6] uilig = leagan canúnach de 'uile'
[7] a theastós = a theastóidh

NÓTAÍ & FREAGRAÍ

A: MACHNAMH

Cleachtadh gearr cainte é seo chun tús a chur le rang bríomhar ina mbeidh na foghlaimeoirí ag féachaint ar mhír nuachta, ag déanamh cleachtaí cluastuisceana agus ag comhrá faoi thopaic a bhaineann leis an mír ansin. Tabhair tamall do na foghlaimeoirí na ceisteanna a phlé ina mbeirteanna ar dtús sula bpléifidh tusa na ceisteanna leis an rang iomlán.

B: FOCLÓIR

1. Freagraí:

a walking challenge	dúshlán siúlóide
people's lives	beatha daoine
safety instructions	treoracha sábháilteachta
to draw attention to	aird a tharraingt ar
funded	maoinithe
high standard	ardchaighdeán
bright	geal
darkness	dorchadas
strolling, rambling	spaisteoireacht
thinking (about)	ag cuimhneamh (ar)
calm, tranquil	suaimhneach

2. Déan plé ar na focail a bhí acu féin. B'fhéidir go raibh leagan eile acu de na focail.
3. Freagraí:

Galway Mountain Rescue	Cumann Tarrthála Sléibhe na Gaillimhe
The Department of Transport	An Roinn Iompair

4. Anonn agus anall

C: TUISCINT

Féach ar an script.

D: FEASACHT TEANGA

1: Cruinneas gramadaí (á + an t-ainm briathartha)

Freagraí:

1. *The grass is being cut by the gardener.*	Tá an féar á ghearradh ag an ngarraíodóir.
2. *The meal is being prepared by the chef.*	Tá an béile á ullmhú ag an gcócaire.

3. *The book was being read by the students.*	Bhí an leabhar á léamh ag na scoláirí.
4. *The bags were being packed by her father.*	Bhí na málaí á bpacáil ag a hathair.
5. *The boxes are being carried by the women.*	Tá na boscaí á n-iompar ag na mná.
6. *The weather is being discussed by the neighbours.*	Tá an aimsir á plé ag na comharsana.
7. *The festival was being organised by the committee.*	Bhí an fhéile á heagrú ag an gcoiste.
8. *The tables are being cleaned by the children.*	Tá na boird á nglanadh ag na leanaí.

E. CUMARSÁID

1: Caint

1. Caithfidh an rang plé a dhéanamh ar na cineálacha éagsúla oibre deonaí.
2. Tabhair deis dóibh plé a dhéanamh ar an gcéad siúlóid oíche eile a chaithfidh siad féin a eagrú.

Howl at the Moon: glam an mhic tíre / ag ceiliúradh faoin ngealach / faoi sholas na gealaí / siúlóid ghealaí / damhsa na gealaí

2: Scríobh

Iarr orthu fógra gearr don tsiúlóid a scríobh bunaithe ar an méid a phléigh siad faoi Chaint 2 thuas.

Ollscoil Mhá Nuad Ollscoil na hÉireann Má Nuad | Lárionad na Gaeilge Taighde, Teagasc & Tástáil | Foghlaim TG4 | An Roinn Turasóireachta, Cultúir, Ealaíon, Gaeltachta, Spóirt agus Meán Department of Tourism, Culture, Arts, Gaeltacht, Sport and Media | An Chomhairle um Oideachas Gaeltachta & Gaelscolaíochta